

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1930 kl. 2 e. m.

*Utlåtande i anledning av väckta motioner angående vissa föreskrifter
beträffande importerade lantmanna- och trädgårdsprodukter.
(2:a avd.)*

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 3 i första kammaren av herr *Nilsson, Petrus, m. fl.* samt nr 5 i andra kammaren av herr *Olsson* i Kullenbergstorp *m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utfärdande av bestämmelser om märkningstvång för importerade lantbruksprodukter och därmed jämförliga varor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling upptagit en inom andra kammaren väckt, likaledes till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 127, av herrar *Magnusson* i Skövde och *Aronson*, vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av en förordning, i vilken bestämmes, att, då följande från utländsk ort importerade varuslag, nämligen: äpplen, färsk potatis, tomater, gurkor, meloner, blomkål och sallat, salubjudas, varupartiet i fråga skall vara försett med iögonenfallande skylt, varpå finnes utsatt: »*Utländsk vara*», samt att i förordningen måtte bestämmas, att vid all partiförsäljning av utländska trädgårdsprodukter av ovannämnda varuslag å fakturan skall angivas, att den vara, som är föremål för överlåtelse, är utländsk.

Över nu berörda motioner hava i vederbörlig ordning inhämtats yttranden av generaltullstyrelsen, lantbruksstyrelsen och kommerskollegium, vilka finnas såsom *bilaga* fogade vid detta utlåtande.

Kommerskollegium har i sitt utlåtande meddelat, att motionen II: 127 vore nästan ordagrant likalydande med en av Stockholms Gartnersällskap den 5 november 1929 till Kungl. Maj:t ingiven framställning. I häröver avgivet utlåtande har kommerskollegium hemställt, bland annat, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, om ej en allmän utredning av frågan om beredande av en ökad avsättning av svenska trädgårdsprodukter borde verkställas.

I motionerna I: 3 och II: 5 har redogjorts för vissa i andra länder gällande bestämmelser i fråga om märkning av importerade lantmannaprodukter. Emellertid torde det böra bemärkas, att jämväl i Sverige finnas åtskilliga bestämmelser i sådant avseende; och utskottet vill fördenskull här nedan lämna en kortfattad redogörelse för åtskilliga bestämmelser, som för närvarande gälla i fråga om utmärkande av importvarors ursprung.

Angående märkning av importvaror i allmänhet finnas bestämmelser meddelade i lagen den 4 juni 1913 (nr 159) angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning, ändrad genom lag den 9 oktober 1914 (nr 423). Enligt 1 § i 1913 års lag må vara, därå finnes anbragt beteckning, som giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige, icke från utrikes ort hit till riket införas för försäljning. Undantag från förbudet gäller, förutom i ett par specialfall, jämväl då, jämte den svenska ursprungsbeteckningen, å varan finnes på tydligt, lätt i ögonen fallande och varaktigt sätt angivet, att varan är av utländskt ursprung. Enligt 17 § i lagen gäller förbudet även i det fall, att den oriktiga ursprungsbeteckningen är anbragt å emballage, i vilket varan vid införseln förvaras, såvida emballaget är sådant, att varan är avsedd att däri hållas till salu.

Mot detta förbud — vilket sålunda gäller införsel till riket — svarar särskilt förbud mot dels anbringande här i riket å utländsk, för försäljning avsedd vara eller å dess försäljningsemballage av sådan oriktig ursprungsbeteckning, som nyss nämnts, och dels saluhållande här i riket av utländsk vara med dylik beteckning, vare sig denna är anbragt å varan eller dess emballage eller å anslag eller skylt, som hör till varan. Bestämmelser härom finnas meddelade i lagen den 9 oktober 1914 (nr 422) angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor. Förutom att påföljden och det processuella förfarandet vid överträdelse äro olika, skilja sig ifrågavarande båda lagar från varandra jämväl däri, att den sistnämnda lagen för påföljds inträde förutsätter avsikt att vilseleda i fråga om ursprunget.

Vidare äro beträffande särskilda varuslag åtgärder för utmärkande av utländskt ursprung föreskrivna i åtskilliga författningar, däribland en del avseende alster av åkerbruk och boskapsskötsel samt därmed jämförliga produkter.

Sålunda stadgas i kungl. kungörelsen den 5 februari 1909 (nr 8) angående införsel av samt handel med vissa slag av utländskt frö med däri genom kungörelser den 24 november 1922 (nr 527) och den 9 januari 1930 (nr 6) vidtagna ändringar, att utländskt frö av vissa angivna slag skall vid införsel vara inneslutet i säckar, märkta med orden »Utländskt frö», och att detsamma skall före utlämnandet från tullverket behandlas med eosinlösning. Kungörelsen innehåller jämväl bestämmelser om utmärkande av det utländska ursprunget vid handel inom riket.

Särskilda föreskrifter av liknande innebörd gälla beträffande vissa slag av utländskt barrträdsfrö enligt kungl. kungörelsen den 4 april 1910 (nr 27) angående införsel av samt handel med utländskt barrträdsfrö, ändrad genom kungörelse den 24 november 1922 (nr 528).

Enligt kungl. kungörelsen den 16 januari 1930 (nr 7) angående färgning av importhavre skall utländsk havre, som införes till riket, utom i vissa undantagsfall färgas med eosinlösning i samband med införseln.

Enligt kungl. kungörelsen den 10 augusti 1926 (nr 404) angående bestämmelser att iakttagas vid införsel till riket av hönsägg må sådan införsel i allmänhet äga rum allenast under villkor, att äggen äro på tydligt och varaktigt sätt stämplade med ordet »Import» eller dettas förkortning »Imp.» samt med namnet å det land, där de alstrats.

I kungl. kungörelsen den 1 juli 1927 (nr 332) angående bestämmelser att iakttagas vid införsel till riket av samt handel med utländskt smör stadgas, att införsel av utländskt smör (naturligt smör) i regel må äga rum allenast under villkor, att det kärl, vari smöret förvaras, är på visst sätt märkt med ordet »Import». Kungörelsen innehåller jämväl bestämmelser om utmärkande av det utländska ursprunget vid handel inom riket.

I detta sammanhang må jämväl erinras om de bestämmelser angående ursprungsbeteckning, som finnas meddelade i 5 och 8 §§ i kungl. förordningen den 13 oktober 1905 (nr 59) angående kontroll å tillverkningen av margarin och margarinost ävensom konstister samt å handeln därmed, ändrad i hithörande delar genom förordning den 15 oktober 1909 (nr 123).

Bestämmelser angående anbringande å köttvaror och djurfett respektive deras emballage av beteckning om utländskt ursprung i samband med den veterinärundersökning, som äger rum vid varornas införsel till riket, finnas meddelade i 12 § av kungl. förordningen den 30 september 1921 (nr 581) angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, vilken förordning ändrats genom kungörelser den 21 juni 1922 (nr 274), den 4 maj 1923 (nr 100), den 1 juni 1923 (nr 158), den 13 september 1928 (nr 353) och den 4 januari 1929 (nr 2).

Jämväl å kött efter till riket införda nötkreatur, får, getter eller svin — vilka vid införseln skola nedslaktas — skall anbringas beteckning om det utländska ursprunget. Bestämmelser härom återfinnas i kungl. kungörelsen den 13 september 1928 (nr 352) angående införsel till riket av idisslande djur och svin, ändrad genom kungörelse den 4 januari 1929 (nr 1).

Utskottet.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att de animaliska livsmedlen för angivande av det utländska ursprunget till stor del äro underkastade särskilda åtgärder före eller vid importen. Vissa mejeriprodukter beröras emellertid icke av bestämmelserna om obligatorisk märkning. Så är jämväl fallet med flertalet vegetabiliska livsmedel, såsom omalen spannmål, annan än havre, samt malen spannmål, potatis och trädgårdsalster.

Utskottet anser det vara önskvärt, att köpare av importerad vara erhåller kännedom om varans ursprung. För sådant ändamål skulle det emellertid vara erforderligt, att antingen varan undergår märkning vid införsel till riket eller att särskilda åtgärder vidtagas vid salubjudandet.

I motionerna I:3 och II:5 förordas märkning av lantmannaprodukter. Såsom förut berörts gäller märkningstvång redan nu beträffande vissa dylika produkter. Emellertid uppstår i fråga om en hel del produkter svårighet att direkt å varan anbringa märke, och av den i ärendet gjorda

utredningen framgår ej, huruvida det är praktiskt genomförbart att i fråga om andra lantmannaprodukter än dem, beträffande vilka redan nu gäller märkningstvång, utan olägenhet verkställa märkning på ett sätt, som innefattar garanti för att märkningen observeras av köparna. Utskottet anser emellertid i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna, att en undersökning i sådant hänseende bör äga rum.

Motionen II:127 åsyftar åtgärders vidtagande för att trädgårdsprodukters ursprung skall angivas i samband med handeln inom riket. Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår är denna fråga föremål för utredning av Kungl. Maj:t. I samband härmed synes det utskottet böra tagas under övervägande, om ej ett liknande förfaringssätt lämpligen borde tillämpas beträffande lantmannaprodukter.

Utskottet anser det alltså vara angeläget, att en utredning kommer till stånd, huruvida beträffande importerade såväl lantman- som trädgårdsprodukter ytterligare åtgärder lämpligen kunna och böra vidtagas för ernående av att köpare förmedelst ursprungs-beteckning — antingen genom märkning eller genom särskilda föreskrifter rörande salubjudandet av sådan vara — må erhålla kännedom om varans utländska ursprung.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen i anledning av motionerna I:3, II:5 och II:127 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning rörande införande — utöver vad som redan nu gäller — av föreskrifter om ursprungs-beteckning av importerade lantman- och trädgårdsprodukter samt därefter vidtaga de åtgärder, vartill en dylik utredning kan giva anledning.

Stockholm den 29 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Elof B. Andersson, Gabrielsson, Carl E. Eriksson, Granath, Dalberg, Henriksson* och *Gottfrid Karlsson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Sköld, Hedlund* i Häste, *Carlström, Uddenberg, Svensson* i Grönvik, *Weibull* och *Pehrsson* i Bramstorp.

Reservation

av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Eriksson*, *Carl E.*, *Granath*, *Dalberg*, *Sköld* och *Uddenberg*, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Av den ovan lämnade redogörelsen framgår, att de animaliska livsmedlen för angivande av det utländska ursprunget till stor del äro underkastade särskilda åtgärder före eller vid importen. Vissa mejeriprodukter beröras emellertid icke av bestämmelserna om obligatorisk märkning. Så är jämväl fallet med flertalet vegetabiliska livsmedel, såsom omalen spannmål, annan än havre, samt malen spannmål, potatis och trädgårdsalster.

Då det otvivelaktigt i många fall kan anses fördelaktigt för köparen att erhålla kännedom om en importerad varas ursprung, anser utskottet vissa skäl tala för att åtgärder till vinnande av detta syfte vidtagas.

I motionerna I:3 och II:5 förordas märkning av lantmannaprodukter. Såsom förut berörts gäller märkningstvång redan nu för vissa dylika produkter. Beträffande de varugrupper, för vilka dylikt märkningstvång icke är stadgat, torde emellertid gälla, att det av praktiska skäl i allmänhet är omöjligt att anbringa märke å själva varan. Att vid importen anbringa märke å emballaget torde dessutom i flesta fall sakna all betydelse, då varan försäljes helt skild från detta emballage. På grund härav synes det utskottet, som om anledning skulle saknas för åtgärder i den riktning, som i dessa motioner föreslagits.

Motionen II:127 åsyftar vidtagandet av vissa åtgärder för att trädgårdsprodukters ursprung skulle angivas i samband med saluförandet inom riket. Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår är denna fråga föremål för utredning av Kungl. Maj:t. Emellertid synes det utskottet kunna sättas i fråga om det icke skulle vara i köparens intresse att erhålla kännedom om importerad varas ursprung även beträffande vissa lantmannaprodukter, som icke äro att betrakta som trädgårdsprodukter i mera inskränkt mening. På grund härutav anser utskottet lämpligt, att ovan nämnda utredning utsträcker att även avse lantmannaprodukter. I detta sammanhang vill utskottet framhålla, att blivande bestämmelser i detta ämne icke böra göras alltför stela. Att fastställa innehållet å en skylt lika för alla varor, såsom förordats i förevarande motion, torde icke vara nödvändigt. Det bör enligt utskottets förmenande vara tillräckligt, om det stadgas att vid varan skall finnas beteckning, som tydligt anger ursprunget.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen i anledning av motionerna I: 3, II: 5 och II: 127 må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t vid verkställande av ovan omnämnda utredning rörande åtgärder för angivande av trädgårdsprodukters ursprung i samband med saluförandet inom riket även måtte taga under övervägande huruvida och i vilken omfattning dylika åtgärder jämväl böra vidtagas med avseende på lantmanprodukter.»

Bilaga.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Med anledning av en utav Eder i skrivelse den 5 februari 1930 gjord framställning har Kungl. Maj:t den 7 februari 1930 anbefallt generaltullstyrelsen att avgiva och till Eder senast den 10 mars 1930 överlämna yttrande över inom riksdagen väckta motionerna I:3 och II:5, likalydande, angående bestämmelser om märkningstvång för importerade lantbruksprodukter samt II:127 angående vissa föreskrifter att iakttagas vid försäljning av vissa importerade trädgårdsprodukter.

Sedan generaltullstyrelsen anmodat tulldirektören i Stockholm att avgiva yttrande i förevarande ärende, har tulldirektören till styrelsen överlämnat och såsom eget yttrande åberopat ett av härvarande tullbehandlingsinspektion den 26 februari 1930 avgivet utlåtande.

Med överlämnande av inspektionens utlåtande i avskrift får styrelsen för egen del anföra följande.¹

Till en början vill styrelsen härvid lämna kortfattade hänvisningar till åtskilliga bestämmelser, som för närvarande gälla i fråga om utmärkande av importvarors ursprung.

Angående märkning av importvaror i allmänhet finnas bestämmelser meddelade i lagen den 4 juni 1913 (nr 159) angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning, ändrad genom lag den 9 oktober 1914 (nr 423). Enligt 1 § i 1913 års lag må vara, därå finnes anbragt beteckning, som giver varan sken av att hava frambragts eller tillverkats i Sverige, icke från utrikes ort hit till riket införas för försäljning. Undantag från förbudet gäller, förutom i ett par specialfall, jämväl då, jämte den svenska ursprungsbeteckningen, å varan finnes på tydligt, lätt i ögonen fallande och varaktigt sätt angivet, att varan är av utländskt ursprung. Enligt 17 § i lagen gäller förbudet även i det fall, att den oriktiga ursprungsbeteckningen är anbragt å emballage, i vilket varan vid införseln förvaras, såvida emballaget är sådant, att varan är avsedd att däri hållas till salu.

Mot detta förbud — vilket sålunda gäller införsel till riket — svarar särskilt förbud mot dels anbringande här i riket å utländsk, för försäljning avsedd vara eller å dess försäljningsemballage av sådan oriktig ursprungsbeteckning, som nyss nämnts, och dels saluhållande här i riket av utländsk vara med dylik beteckning, vare sig denna är anbragt å varan eller dess emballage eller å anslag eller skylt, som hör till varan. Bestämmelser härom finnas meddelade i lagen den 9 oktober 1914 (nr 422) angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor. Förutom att påföljden och det processuella förfarandet vid överträdelse äro olika, skilja sig ifrågavarande båda lagar från varandra jämväl däri, att den sistnämnda lagen för påföljds inträde förutsätter avsikt att vilseleda i fråga om ursprunget.

Vidare äro beträffande särskilda varuslag åtgärder för utmärkande av utländskt ursprung föreskrivna i åtskilliga författningar, däribland

¹ Här uteslutet.

en del avseende alster av åkerbruk och boskapsskötsel samt därmed jämförliga produkter.

Sålunda stadgas i kungl. kungörelsen den 5 februari 1909 (nr 8) angående införsel av samt handel med vissa slag av utländskt frö med däri genom kungörelser den 24 november 1922 (nr 527) och den 9 januari 1930 (nr 6) vidtagna ändringar, att utländskt frö av vissa angivna slag skall vid införsel vara inneslutet i säckar, märkta med orden »Utländskt frö», och att detsamma skall före utlämnandet från tullverket behandlas med eosinlösning. Kungörelsen innehåller jämväl bestämmelser om utmärkande av det utländska ursprunget vid handel inom riket.

Särskilda föreskrifter av liknande innebörd gälla beträffande vissa slag av utländskt barrträdsfrö enligt kungl. kungörelsen den 4 april 1910 (nr 27) angående införsel av samt handel med utländskt barrträdsfrö, ändrad genom kungörelse den 24 november 1922 (nr 528).

Enligt kungl. kungörelsen den 16 januari 1930 (nr 7) angående färgning av importhavre skall utländsk havre, som införes till riket, utom i vissa undantagsfall färgas med eosinlösning i samband med införseln.

Enligt kungl. kungörelsen den 10 augusti 1926 (nr 404) angående bestämmelser att iakttagas vid införsel till riket av hönsägg må sådan införsel i allmänhet äga rum allenast under villkor, att äggen äro på tydligt och varaktigt sätt stämplade med ordet »Import» eller dettas förkortning »Imp.» samt med namnet å det land, där de alstrats.

I kungl. kungörelsen den 1 juli 1927 (nr 332) angående bestämmelser att iakttagas vid införsel till riket av samt handel med utländskt smör stadgas, att införsel av utländskt smör (naturligt smör) i regel må äga rum allenast under villkor, att det kärll, vari smöret förvaras, är på visst sätt märkt med ordet »Import». Kungörelsen innehåller jämväl bestämmelser om utmärkande av det utländska ursprunget vid handel inom riket.

I detta sammanhang må jämväl erinras om de bestämmelser angående ursprungsbeteckning, som finnas meddelade i 5 och 8 §§ i kungl. förordningen den 13 oktober 1905 (nr 59) angående kontroll å tillverkningen av margarin och margarinost ävensom konstister samt å handeln därmed, ändrad i hithörande delar genom förordning den 15 oktober 1909 (nr 123).

Bestämmelser angående anbringande å köttvaror och djurfett respektive deras emballage av beteckning om utländskt ursprung i samband med den veterinärundersökning, som äger rum vid varornas införsel till riket, finnas meddelade i 12 § av kungl. förordningen den 30 september 1921 (nr 581) angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, vilken förordning ändrats genom kungörelser den 21 juni 1922 (nr 274), den 4 maj 1923 (nr 100), den 1 juni 1923 (nr 158), den 13 september 1928 (nr 353) och den 4 januari 1929 (nr 2).

Jämväl å kött efter till riket införda nötkreatur, får, getter eller svin — vilka vid införseln skola nedslaktas — skall anbringas beteckning om det utländska ursprunget. Bestämmelser härom återfinnas i kungl. kungörelsen den 13 september 1928 (nr 352) angående införsel till riket av idisslande djur och svin, ändrad genom kungörelse den 4 januari 1929 (nr 1).

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, äro de animaliska livsmedlen till stor del underkastade särskilda åtgärder före eller vid importen för angivande av det utländska ursprunget. Vissa mejeriprodukter beröras emellertid icke av bestämmelserna om obligatorisk märkning. Det sistnämnda är fallet jämväl med flertalet vegetabiliska livs-

medel, såsom omalen spannmål, annan än havre, samt malen spannmål, potatis och trädgårdsalster.

Vad angår de metoder, som böra följas vid det ifrågasatta utsträckandet av märkningstvänet, må framhållas, hurusom de i förenämnda författningar meddelade bestämmelserna om märkning i samband med införseln i stor utsträckning måst kompletteras med bestämmelser avseende handeln inom riket, vilket givetvis sammanhänger med svårigheten att märka olika importvaror av ifrågavarande slag på ett sätt, som innefattar garanti för att märkningen jämväl kommer under de svenska köparnas ögon. Av tullbehandlingsinspektionens utlåtande framgår även, att denna svårighet gör sig i särskild grad gällande i fråga om de i utlåtandet avsedda varorna, potatis och trädgårdsalster. Överhuvud torde det i motionerna avsedda syftet, såvitt angår lantbruksprodukter i allmänhet, allenast ofullständigt kunna tillgodoses genom bestämmelser om märkning i samband med införseln. Jämväl må erinras om de olägenheter ur samfärdselns synpunkt, som kunna vara förenade med restriktiva införselbestämmelser, i den mån sådana bestämmelser i särskilda fall föranleda uppehåll vid tullklareringen, särskilt vad angår lättförärvligt gods.

Enligt styrelsens uppfattning läser utfärdande av bestämmelser i förevarande syfte böra föregås av en ingående utredning i frågan. I betraktande av förut anförda omständigheter vill det emellertid för närvarande synas styrelsen, att därest bestämmelser i ämnet anses böra meddelas, särskilt avseende därvid bör, på sätt jämväl förutsattes i motionen II: 127, fästas vid åtgärder för angivande av ursprunget i samband med handel inom riket.

Stockholm den 7 mars 1930.

Kungl. generaltullstyrelsen.

NILS WOHLIN.

Vidar Fahlander.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Med anledning av en utav jordbruksutskottet i skrivelse den 5 februari 1930 gjord framställning har Kungl. Maj:t anbefallt kommerskollegium att avgiva och till utskottet senast den 10 mars 1930 överlämna yttrande över inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motionerna I:3 och II:5, likalydande, angående bestämmelser om märkningstväng för importerade lantbruksprodukter samt II:127 angående vissa föreskrifter att iakttagas vid försäljning av vissa importerade trädgårdsprodukter.

*Motionen
II: 127.*

Den i andra kammaren väckta motionen nr 127 är nästan ordagrant likalydande med en av Stockholms Gartnersällskap den 5 november 1929 till Kungl. Maj:t ingiven framställning. Bland de varor, som skulle un-

derkastas ifrågavarande föreslagna särskilda föreskrifter, upptages emellertid — utöver vad gartnersällskapet föreslagit — i motionen även blomkål.

Över gartnersällskapets framställning har kollegium denna dag — med beaktande jämväl av motionen II:127 — avgivit utlåtande till Kungl. Maj:t samt därvid tillika överlämnat två å kollegii statistiska byrå upprättade statistiska tabeller och en å generaltullstyrelsens statistiska avdelning upprättad statistisk tabell. Avskrifter av kollegii utlåtande och av nämnda tabeller fogas vid detta yttrande.¹

Av utlåtandet över gartnersällskapets framställning framgår, att kollegium ej funnit sig övertygat om att de av gartnersällskapet föreslagna åtgärderna skulle i någon nämnvärd grad bidraga till att öka konsumtionen av de inom landet producerade trädgårdsprodukterna. Emellertid har det syns kollegium, att några större olägenheter eller några väsentligt ökade omkostnader för handeln ej skulle vara förbundna med genomförandet av dessa åtgärder. Kollegium har därför ej funnit skäl föreligga att ur de synpunkter, som det närmast tillkommer kollegium att beakta, avstyrka gartnersällskapets framställning. Med hänvisning till den alljämt fortgående ökningen av importen av utländska trädgårdsprodukter, som med framgång borde kunna produceras även i vårt land, har kollegium i utlåtandet tillika hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes taga i övervägande, om ej en allmän utredning av frågan om beredande av en ökad avsättning av svenska trädgårdsprodukter lämpligen borde verkställas.

Kollegium får såsom yttrande över motionen II:127 åberopa vad kollegium anfört i sitt utlåtande till Kungl. Maj:t över gartnersällskapets framställning.

I den i första kammaren väckta motionen nr 3 och i den därmed likalydande i andra kammaren väckta motionen nr 5 hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av bestämmelser om märkningstvång för importerade lantbruksprodukter och därmed jämförliga varor.

Motionärerna framhålla, att parollen »Köp svenska varor» vore ej mindre behjärtansvärd ifråga om livsmedel än i fråga om industrivaror. Under kravet på ursprungsbezeichnung låge givetvis en önskan att vinna ökad avsättning för inhemskt produkter. Det låge dock även i konsumenternas intresse att få veta vad slags livsmedel de köpte. De enda, som möjligen kunde hava invändningar att göra, vore ett fåtal importörer och mellanhänder. Den stora massan producenter och konsumenter syns emellertid hava välgrundad rätt att få sina intressen bevakade i större utsträckning än importörerna och mellanhänderna. Det låge i öppen dag, vilken betydelse det skulle hava för vårt jordbruk i dess nuvarande vanskliga läge, om förbrukningen av svenska livsmedel kunde kraftigt ökas. Beträffande livsmedel syntes också ursprungsbezeichnung vara av särskilt stort värde, därför att de på grund av sin ömtålighet lätt toge skada av långa transporter, lagring o. s. v., vilket gjorde, att importerade varor, även då de ursprungligen varit av lika god kvalitet som de svenska, ofta bleve försämrade innan de nådde konsumenterna. Både producenter och konsumenter hade rättighet att fordra, att ursprung get klart angäves. Om konsumenterna, efter införande av märkningstvång för importerade lantbruksprodukter, mot förmodan skulle visa sig

*Motionerna
I: 3 och II: 5.*

¹ Här uteslutna.

lika gärna köpa dessa som svenska, hade ju ingen skada skett, men mellanhänderna kunde icke längre, såsom nu stundom torde ske, utgiva billigare importerad vara som svensk, ej heller vore det möjligt att från Sverige exportera undermåliga utländska produkter under svensk skylt och dymedelst skada Sveriges anseende som exportland. Här föreläge en möjlighet att gynna svensk näringsverksamhet utan att träda några berättigade intressen för när och utan att näringspolitiska meningskiljakigheter behövde inverka på avgörandet.

*Yttranden till
kollegium.*

Av kollegii förutberörda utlåtande till Kungl. Maj:t angående gartner-sällskapets framställning om utfärdande av en förordning med föreskrifter att iakttagas vid försäljning av vissa importerade trädgårdsprodukter framgår, att kollegium anmodat flertalet av de i samma ärende av kollegium hörda näringsorganisationerna att i ärendet jämväl taga ifrågasvarande två motioner i övervägande.

Handelskammaren för Örebro och Västmanlands län har anfört: Handelskammaren ville uttala sin anslutning till motionärernas uttalande, att en köpare borde kunna se, om det vore svensk eller utländsk vara, som han köpte. Det måste även ytterst behjärtansvärt att stödja det svenska jordbruket i dess nuvarande betryckta läge. Otvivelaktigt skulle det innebära ett ingalunda föraktligt stöd, om konkurrensen från utländskt håll försvarades genom utfärdande av bestämmelser om märkningstvång för jordbruksprodukter av utländskt ursprung. Då emellertid icke alla dylika produkter lämpligen torde böra bli föremål för märkningstvång, ansåge handelskammaren, att någon hemställan till Konungen om utfärdande av nu ifrågasatta bestämmelser icke borde äga rum, förrän närmare utredning skett rörande vilka produkter, som skulle vara underkastade det föreslagna tvånget.

Smålands och Blekinge handelskammare har — efter att hava erinrat om en inom handelsdepartementet pågående utredning om märkning av importerade industriprodukter — anfört: Uttrycket »lantbruksprodukter och därmed jämförliga varor» vore så vittomfattande, att det näppeligen kunde utan vidare användas i en lagstiftning. En mängd lantbruksprodukter och därmed jämförliga varor producerades icke här i landet. Att föreskriva märkning vid införsel av sådana varor vore ändamålslost. Eventuell lagstiftning därom måste därför föregås av en noggrann utredning och urval. I anledning av ifrågasvarande motioner funnes efter handelskammarens mening intet annat att göra än att begära utredning, som torde få gå jämsides med motsvarande utredning beträffande industrivaror.

Gotlands handelskammare har förklarat, att den ansåge märkningstvång befogat ifråga om animaliska produkter av utländskt ursprung.

Handelskammaren i Göteborg har anfört: Begreppet »jordbruksprodukter» vore till sitt omfång obestämt och vacklande samt lämpade sig icke att användas i en lagstiftning, då vid många gränsfall det skulle vara svårt att angiva, huruvida en vara borde betraktas som jordbruksprodukt eller ej. Än mera vore detta förhållandet med begreppet »med lantbruksprodukter jämförliga varor». Detta begrepp vore synnerligen oklart och dess införande i lagstiftningen skulle lämna fältet fritt för subjektiv uppfattning och godtycke, vilket icke skulle lända rättssäkerheten till gagn. Ävenledes torde det vara rent sakligt sett olämpligt att stipulera så att säga i klump ett märkningstvång för en så omfattande

klass av varor, som de åsyftade, utan att någon hänsyn toges till den omständigheten, huruvida vid de särskilda varuslagen behov av märkning föreläge eller ej. Handelskammaren ville därför för sin del avstyrka motionerna.

Skånes handelskammare har meddelat, att den funnit det i motionerna framlagda förslaget vara av så omfattande och komplicerad natur, att handelskammaren med hänsyn till den begränsade remisstiden ansett sig icke kunna taga ståndpunkt till detsamma.

Beträffande *Kooperativa Förbundet* hänvisar kollegium till det i kollegii förutberörda utlåtande till Kungl. Maj:t intagna referatet av förbundets yttrande till kollegium.

Beträffande vissa för närvarande förefintliga bestämmelser, som i detta sammanhang kunna vara av intresse, får kollegium erinra om följande.

Lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning och lagen den 9 oktober 1914 angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor innehålla bestämmelser om märkning i vissa fall av utländsk vara för utmärkande av dess utländska ursprung.

Lagen den 14 juni 1928 angående handel med utsädesvaror, som stadgar, att säljare av de i lagen avsedda frövarorna till köparen skall, senast då varan avlämnas, skriftligen uppgiva vissa förhållanden, föreskriver även, att, därest fröet helt eller delvis skördats å utländsk ort, detta skall, utom för köksväxtrö, i den skriftliga uppgiften tydligt utmärkas med orden »utländskt frö».

Kungl. kungörelsen den 5 februari 1909 angående införsel av samt handel med vissa slag av utländskt frö, vars tillämpningsområde utvidgats genom kungl. kungörelser den 24 november 1922 och den 9 januari 1930, föreskriver beträffande vissa frövaror, att de ej må av tullverket utlämnas, med mindre fröet är inneslutet i säckar märkta med »utländskt frö», och undergått behandling med eosinlösning. Motsvarande bestämmelser finnas även i kungl. kungörelsen den 4 april 1910 angående införsel av samt handel med utländskt barrträdsfrö.

Kungl. kungörelsen den 16 januari 1930 angående färgning av importhavre innehåller bestämmelser om färgning med eosinlösning av utländsk havre, som införes till riket.

Kungl. kungörelsen den 10 augusti 1926 angående bestämmelser att iakttagas vid införsel till riket av hönsägg innehåller föreskrifter om märkning av utländska ägg, som importeras till riket.

Kungl. förordningen den 30 september 1921 angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett med däri sedermera, särskilt genom kungl. kungörelserna den 13 september 1928 och den 4 januari 1929, vidtagna ändringar innehåller bestämmelser om märkning av importerade köttvaror m. m.

Kungl. kungörelsen den 13 september 1928 angående införsel till riket av idisslande djur och svin, som ändrats genom kungl. kungörelse den 4 januari 1929, stadgar även märkningstvång. Bestämmelser om märkningstvång förekomma också i kungl. kungörelsen den 13 september 1928 med vissa bestämmelser rörande beredning och saluhållande av vissa köttvaror av utländskt ursprung, i vilken sistnämnda kungörelse viss ändring skett genom kungl. kungörelse den 4 januari 1929.

Kollegium.

Det måste givetvis anses vara ett intresse av framträdande vikt, att det svenska jordbruket för avsättningen av sina produkter inom Sverige beredes det stöd mot den utländska konkurrensen, som statsmakterna utan att samtidigt skada andra berättigade intressen kunna lämna desamma. I motionerna I:3 och II:5 har i detta hänseende särskilt hänvisats å lämpligheten av att utfärda bestämmelser om märkningstvång för importerade »lantbruksprodukter och därmed jämförliga varor».

Kollegium ställer sig icke bestämt avvisande mot varje anordning med märkning av utländska jordbruksprodukter, som importeras till Sverige. Såsom närmare framgår av den förut lämnade redogörelsen för gällande bestämmelser i ämnet har också redan märkningstvång införts beträffande vissa till Sverige importerade jordbruksprodukter. Det bör emellertid efter kollegii mening ej ifrågakomma att, såsom motionärerna synas hava tänkt sig, generellt stadga märkningstvång för alla jordbruksprodukter, som importeras till Sverige. Innan ytterligare andra importerade jordbruksprodukter underkastas märkningstvång, bör enligt kollegii mening en noggrann undersökning i varje särskilt fall verkställas för utrönande av om införande av märkningstvång kan anses påkallat och vara till gagn för de svenska odlarna utan att samtidigt menligt påverka andra berättigade intressen. Med avseende å sådana till Sverige importerade jordbruksprodukter, som icke kunna produceras i Sverige, saknar uppenbarligen märkningstvång berättigande. Även beträffande jordbruksprodukter, som produceras i Sverige, föreligger säkerligen i många fall ej något behov av märkningstvång för de utländska produkterna. I andra fall kunna åter sådana förhållanden föreligga, att ett märkningstvång ej skulle medföra några fördelar för den inhemska odlingen eller av andra orsaker finnes ej böra stadgas. Dessa förhållanden måste beaktas. Då ett märkningstvång beträffande till Sverige importerade jordbruksprodukter emellertid i vissa fall där något märkningstvång nu ej föreligger möjligen skulle kunna vara till gagn för det svenska jordbruket och utan olägenhet för andra berättigade intressen kunna genomföras, får kollegium föreslå utskottet att till riksdagen hemställa, att riksdagen med anledning av motionerna I:3 och II:5 måtte hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täckes föranstalta om utredning angående behovet och lämpligheten av ett utsträckt märkningstvång beträffande till Sverige importerade utländska jordbruksprodukter. Utredningen härutinnan torde — om Kungl. Maj:t finner skäl att förordna om en utredning av frågan om beredande av en ökad avsättning av svenska trädgårdsprodukter — lämpligen böra företagas i samband med sistnämnda utredning.

Vid avgörandet av detta ärende har — jämte generaldirektören Fryxell och t. f. kommerserådet Lindby, föredragande — närvarit kommerserådet Jansson.

K. A. FRYXELL.

S. LINDBY.

Wollmar Orre.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom Kungl. Maj:ts remiss den 7 februari 1930 har kungl. lantbruksstyrelsen anbefallts att till eder avgiva yttrande över inom riksdagen väckta, till eder hänvisade motionerna I:3 och II:5, likalydande, angående bestämmelser om märkningstvång för importerade lantbruksprodukter samt II:127 angående vissa föreskrifter att iakttagas vid försäljning av vissa importerade trädgårdsprodukter.

Med anledning härav får lantbruksstyrelsen anföra följande:

Enligt gällande bestämmelser föreligger redan märkningstvång för ett stort antal importerade lantbruksprodukter.

Sålunda skall, på sätt stadgas dels i kungl. förordningen den 30 september 1921 (nr 581) angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett med däri genom kungl. kungörelserna den 13 september 1928 (nr 353) och den 4 januari 1929 (nr 2) gjorda ändringar, dels i kungl. kungörelsen den 13 september 1928 (nr 352) angående införsel till riket av idisslande djur och svin, med däri genom kungl. kungörelsen den 4 januari 1929 (nr 1) gjord ändring, och dels i kungl. kungörelsen den 13 september 1928 (nr 354) med vissa bestämmelser rörande beredning och saluhållande av vissa köttvaror av utländskt ursprung, sådan denna kungörelse lyder enligt kungl. kungörelsen den 4 januari 1929 (nr 3), importerat kött och fläsk samt kött av importerade idisslande djur och svin, som i riket nedslaktas, ävensom av dylikt kött framställda charkuterivaror m. m. förses med stämpel, utvisande deras utländska ursprung.

Beträffande införsel av hönsägg gäller enligt kungl. kungörelsen den 10 augusti 1926 (nr 404), att dylik införsel må — med vissa undantag — äga rum allenast under villkor, att äggen äro på tydligt och varaktigt sätt stämplade med ordet »import» eller dess förkortning »imp.» samt med namnet å det land, där de alstrats.

Angående införsel av samt handel med utländskt smör stadgas i kungl. kungörelsen den 1 juli 1927 (nr 332), att införsel till riket av utländskt smör må, med i kungörelsen angivna undantag, ske endast under villkor, att det kärl, vari smöret förvaras, på varaktigt sätt är utvändigt märkt med ordet »Import». Vid saluhållande av utländskt smör skall varan därjämte förvaras och tillhandahållas i kärl, varå finnas anbragta orden »Utländskt smör». Vidare skall i lokal, varest utländskt smör utförsäljes i minut, vara uppsatt en i ögonen fallande skylt med orden »Här säljes utländskt smör».

Enligt kungl. kungörelsen den 5 februari 1909 (nr 8) angående införsel av samt handel med vissa slag av utländskt frö, med däri genom kungl. kungörelserna den 24 november 1922 (nr 527) och den 9 januari 1930 (nr 6) gjorda ändringar, må vissa i kungörelserna närmare angivna fröslag icke införas till riket, utan att desamma äro inneslutna i säckar, märkta med orden »utländskt frö», och innan desamma undergått eosinbehandling, varjämte sådant frö icke må inom riket hållas till salu å för allmänheten tillgängligt försäljningsställe eller utlämnas till köpare, med mindre varan är innesluten i säckar eller omslag, märkt på förenämnda sätt.

Liknande bestämmelser gälla ock för vissa slag av utländskt barrträdsfrö enligt kungl. kungörelsen den 4 april 1910 (nr 27) angående införsel av samt handel med utländskt barrträdsfrö, sådan denna kungörelse lyder enligt kungl. kungörelsen den 24 november 1922 (nr 528).

Enligt lagen om handel med utsädesvaror den 14 juni 1928 (nr 289) skall beträffande till utsäde avsett frö, varå lagen äger tillämpning, utom köksväxtfrö, om det helt eller delvis skördats å utländsk ort, detta förhållande gonom orden »utländskt frö» tydligt utmärkas i den skriftliga uppgift angående frövaran, som det åligger säljaren att lämna köparen.

Slutligen har genom kungl. kungörelsen den 16 januari 1930 (nr 7) angående färgning av importhavre förordnats, att utländskt havre, som införes till riket, icke må — förutom i kungörelsen nämnda fall — utlämnas från tullverket med mindre densamma färgats med eosinlösning.

I detta sammanhang torde därjämte böra framhållas, att lantbruksstyrelsen — på sätt bifogade avskrifter utvisa — i utlåtande den 23 december 1929 tillstyrkt en av Stockholms gartnersällskap hos Kungl. Maj:t gjord framställning om utfärdande av bestämmelser att iakttagas vid saluhållande av vissa importerade trädgårdsprodukter samt avgivit förslag till kungörelse i ämnet, omfattande äpplen, meloner, tomater, gurkor och sallat ävensom potatis av årets skörd.

Sedan jordbruksutskottets sekreterare hos lantbruksstyrelsen under hand framställt förfrågan, huruvida styrelsen vore i tillfälle att i förevarande yttrande jämväl lämna uppgifter angående bestämmelser i främmande lagstiftning rörande märkning av importerade lantbruksprodukter, är lantbruksstyrelsen, med ledning av inkomna rapporter utav lantbruksattachén i London samt genom kungl. utrikesdepartementets försorg inhämtade upplysningar, i tillfälle härom anföra följande.

Skyldighet att vid import av främmande lantbruksprodukter förse dessa med uppgift om det utländska ursprunget föreligger i stor utsträckning i Danmark genom »Lov den 12 april 1911 om Handel med Smør og fremmende Landbrugsprodukter m. m.». Enligt denna författning skola utländskt smör, ägg, fett, talg, honung, kött, köttavfall, köttkonserver, korv m. m. vid import vara försedda med sådan uppgift, anbragt antingen å emballaget eller, om varan ej förpackats, å själva varan.

I Storbritannien stadgar gällande »marchandise Marks Act» av år 1926, att importerade varor, som äro försedda med någon affärsmans inom Förenade Konungariket namn eller handelsmärke eller namn på någon plats eller något distrikt därinom, icke få säljas eller utställas till försäljning, såvida icke namnet eller handelsmärket åtföljes av ett angivande av ursprunget. Handelsdepartementet ((Board of Trade) äger emellertid bemyndigande att härifrån medgiva undantag i särskilda fall, där omständigheter föreligga, som giva fog för antagandet, att bestämmelser om märkningstvång skulle försäka svårigheter. Där förhållandena anses så kräva, kunna kungl. förordningar (Orders in Council) utfärdas, vilka föreskriva, att importera varor, vare sig de bära någon affärsmans namn eller handelsmärke eller icke, skola vara försedda med ursprungsbezeichnung. Initiativet att göra framställning därom tillkommer intresserade personer, som antingen kunna vara tillverkare, producenter, försäljare, affärsmän, konsumenter eller löntagare. Därest en framställning anses verkligt representera intressena hos en eller flera av de angivna kategorierna, äger vederbörande departement rätt att remittera frågan till en permanent kommitté (Standing Committee), som det åligger att verkställa närmare undersökning i ämnet.

Med stöd av denna lag hava i England utfärdats bestämmelser angående märkningstvång å bland annat importerade ägg, råa tomater, äpplen och honung.

Bestämmelser om märkning av importerade varor förefinnas därjämte i Tyska Riket beträffande kött och fläsk, i Nederländerna beträffande ägg samt i Frankrike beträffande konserverade grönsaker och plommon ävensom viner.

I Belgien finnas inga bestämmelser i ämnet, men där föreligger likväl ett lagförslag om märkning av importerade ägg, vilket förslag för närvarande är föremål för behandling i parlamentet.

Österrike och Schweiz sakna bestämmelser angående märkning av utländska lantbruksprodukter.

Av vad ovan anförts framgår, att i vårt land, i likhet med vad som skett i många andra länder, i åtskilliga fall beaktats konsumenternas rättmätiga intresse att erhålla kännedom om salubjudna varors ursprung, ett intresse, som även berör producenterna av ifrågavarande varor, i det att avsättningen inom det egna landet av sådana varor genom dylika märkningsåtgärder kan komma att ökas. Givetvis torde likväl det märkningstvång, som nu är för handen beträffande vissa utländska varor, kunna tänkas utvidgat att omfatta flera varuslag. Det synes dock böra särskilt betonas, att eventuella bestämmelser i ämnet icke böra givas en sådan vidsträckt omfattning, att de bliva svåra att genomföra. Ett märkningstvång av dylik omfattning får lätt karaktär av en bestämmelse å papperet, vilken i praktiken icke kan tillämpas.

I den mån ett effektivt märkningstvång för ytterligare jordbruksprodukter av utländskt ursprung låter sig genomföra, har lantbruksstyrelsen intet att erinra däremot.

Beträffande motionen II: 127 angående vissa föreskrifter att iakttagas vid försäljning av vissa importerade trädgårdsprodukter hänvisar lantbruksstyrelsen till sitt förutberörda utlåtande den 23 december 1929 med därvid fogade kungörelseförslag, som omfattar de i motionen omnämnda varuslagen med undantag av blomkål, som även utan olägenhet torde kunna bliva föremål för skyddsåtgärder. Stockholm den 10 mars 1930.

ERIK INSULANDER.

GEORG VON ZWEIGBERGK.
